

УДК 336(477)

*Сабліна Н. В., к.е.н., доцент кафедри фінансів**Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця,
м. Харків, Україна*

МОДЕЛЮВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасні умови функціонування підприємств в Україні характеризуються наявністю гострої конкуренції, існуванням боротьби за ринки збуту, необхідністю підвищення якісних параметрів продукції, формуванням партнерських відносин з постачальниками і споживачами продукції, що потребує надзвичайної організованості та віддачі керівників підприємства в прийнятті управлінських рішень, спрямованих на досягнення максимальної ефективності фінансово-господарської діяльності. Чим більш динамічним та невизначеним стає середовище діяльності, тим більше порядку має бути на самому підприємстві, тим більше уваги слід приділяти розробці стратегій та оперативних дій для їх реалізації. Все це вимагає постійного коригування фінансової стратегії, зокрема в частині управління оборотними активами, як найбільш мобільної складової майна підприємства, що забезпечує виконання планових показників результатів діяльності, недопущення перебоїв у виробничих процесах та підтримання належного рівня ліквідності та платоспроможності.

Оборотний капітал підприємства являє собою сукупність матеріальних та грошових цінностей підприємства, що знаходяться у постійному кругообігу, змінюють свою матеріальну форму протягом одного операційного циклу та в повному обсязі переносять свою вартість на товари, що реалізує підприємство [3]. Сутність управління оборотним капіталом виявляється у його меті, яка визначається науковцями як досягнення оптимального співвідношення між усіма складовими оборотного капіталу.

Система управління оборотним капіталом – це система цілеспрямовано організованої взаємодії між об'єктом та суб'єктом управління шляхом реалізації функцій управління із застосуванням комплексу методів, засобів і фінансово-економічних інструментів дослідження і трансформації взаємопов'язаних процесів формування та використання оборотного капіталу і джерел його фінансування за обсягом, складом, структурою з урахуванням дії на нього чисельних факторів внутрішнього і зовнішнього середовища [2].

Системний підхід до різноманітних проблем базується на єдиному, або комплексному розумінню речей, ролі, значення та взаємозалежності важливих факторів; дозволяє комплексно та всебічно вивчити проблему, виділити пріоритети та оптимізувати основні параметри системи. Отже, система управління оборотним капіталом повинна формуватися з сукупності взаємопов'язаних елементів зі стійкими зв'язками, що забезпечує їхнє функціонування та розвиток. Виходячи з розуміння системності, доцільно розглянути можливість узгодження складових процесу управління оборотним

капіталом підприємства на базі застосування основних принципів реінжинірингу бізнес-процесів. Частіше за все у зв'язку з реінжинірингом бізнес-процесів використовують методи стандарту IDEF0, що базується на технології структурного аналізу та проектування SADT (Structured Analysis and Design Technique) – методології структурного аналізу і проектування [1]. Основний принцип даного підходу полягає у структуризації діяльності організації відповідно до її бізнес-процесів, який представляє собою сукупність правил і процедур, що призначені для побудови функціональної моделі об'єкту будь-якої предметної області. Функціональна модель SADT відображає функціональну структуру об'єкту, тобто дії, які він здійснює та зв'язки між цими діями. Однією з методологій SADT є IDEF0 (Integrated Definition Function Modeling), яка дає можливість отримати точну специфікацію усіх операцій та дій, які відбуваються у бізнес-процесі, а також характер взаємозв'язку між ними [4].

Зазначимо, що процес управління оборотним капіталом підприємства необхідно розглядати як багатоаспектний процес, який являє собою сукупність різноманітних бізнес-процесів. На рис. 1 подано етапи управління оборотного капіталу підприємства у виді декомпозиції контекстної діаграми.

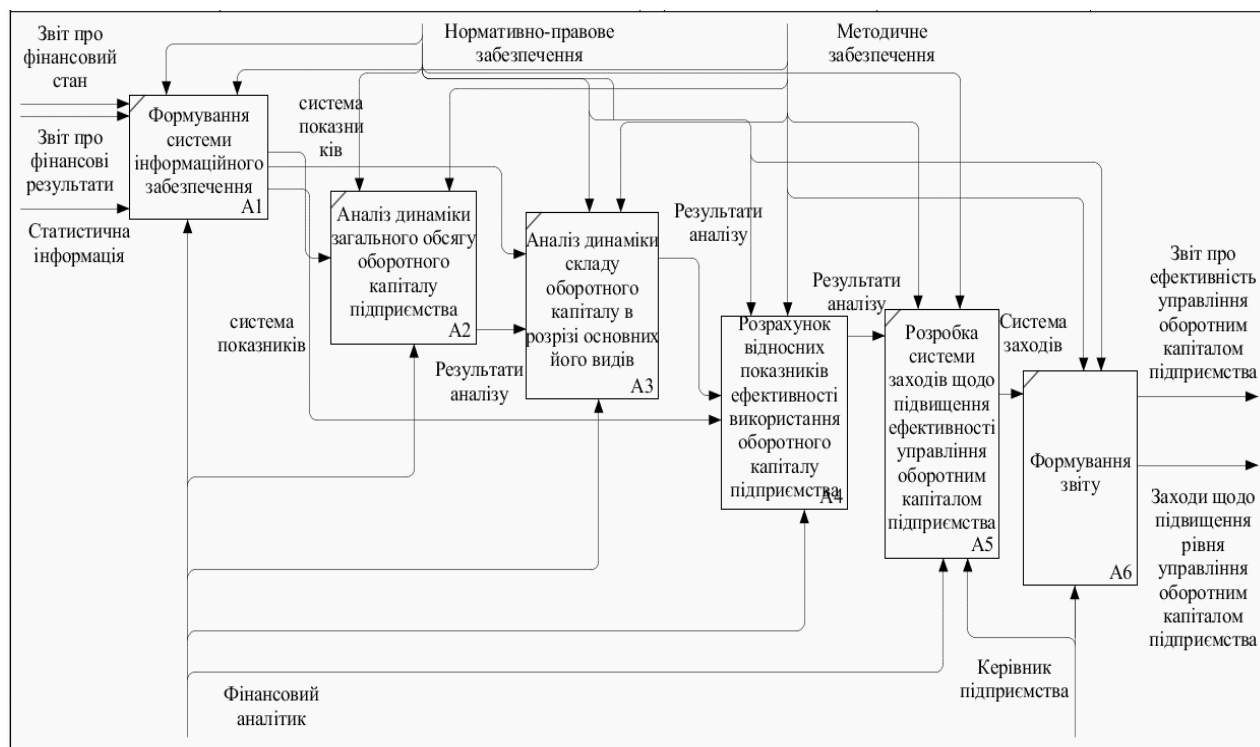


Рисунок 1 – Етапи управління оборотним капіталом підприємства

Тож, досліджуваний бізнес-процес, на нашу думку, складається з шести етапів. Першим блоком є складова, що забезпечує формування системи інформаційного забезпечення. Вона являє собою цілеспрямований підбір інформативних показників для аналізу, планування та управління оборотним капіталом підприємства. Такі показники формуються із використанням зовнішніх та внутрішніх джерел інформації. На наступному етапі проводиться аналіз динаміки загального обсягу капіталу підприємства та їх частки у майні

підприємства. На третьому етапі проводиться аналіз динаміки складу оборотного капіталу в розрізі основних їх видів. На четвертому етапі процесу аналізу в межах існуючої системи управління оборотним капіталом відбувається розрахунок відносних показників ефективності використання оборотного капіталу підприємства. Базуючись на проведеному аналізі оборотних активів підприємства розробляється система заходів щодо підвищення рівня управління оборотним капіталом підприємства. Під розробкою управлінських заходів щодо підвищення рівня управління оборотним капіталом підприємства розуміється комплекс заходів на користь захисту бізнесу від внутрішніх і зовнішніх негативних фінансових загроз. Ступінь захисту бізнесу від загроз обумовлений здатністю менеджменту підприємства на відповідних рівнях: забезпечити стійкий розвиток підприємства, досягнення основних цільових параметрів діяльності при збереженні ліквідності і незалежності його фінансової системи; запобігти операціям з активами підприємства, що створюють загрозу втрати прав власності; сформувати адекватну систему обліку фінансових потоків і зміцнити операційну ефективність системи контролю; залучити і використовувати позикові кошти за оптимальною вартістю у надійних банків і контролювати прийнятний рівень боргового навантаження і т.ін. Оскільки, раціональне управлінське рішення спрямовує, координує і стимулює діяльність підприємства, необхідною передумовою прийняття ефективного управлінського рішення є його достатнє обґрунтування. Формування системи алгоритмів дій з регулювання процесу управління оборотним капіталом повинна базуватися на сукупності методичних, організаційних та концептуальних рішень та корегування їх в залежності від мінливих зовнішніх умов функціонування підприємства з метою досягнення стратегічної мети.

Отже, на думку автора, запропонований підхід до моделювання бізнес-процесу управління оборотним капіталом підприємства відповідає потребам керівництва підприємств в контексті забезпечення своєчасного виявлення негативних аспектів формування і використання оборотного капіталу та запровадження необхідних корегувальних заходів з метою дотримання реалізації фінансової стратегії підприємства. Все це сприятиме підвищенню фінансової стабільності та ефективності функціонування підприємств.

Список літератури

1. Бродський Ю. Б., Молодецька К. В., Николук О. М. Методологічні аспекти структурно-функціонального моделювання в економіці. *Наукові читання – 2014*. 2014. Т. 3. С. 11–15.
2. Брушко Г. В. Методологічні основи управління оборотним капіталом. *Культура народів Причорномор'я*. 2010. № 179. С. 31–33.
3. Мазаракі А. А. Економіка торговельного підприємства : підручник. Київ : Хрещатик, 1999. 800 с.
4. Методология функціонального моделювання IDEF0. Руководящий документ. М. : ИПК Издательство стандартов, 2000. 75 с.